
ÚVODNÍK

Česká psychiatrie a psychiatrické léčebny

Kratochvíl S.

Pražské Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví nasadilo ve svých materiálech z roku 2006 silně konfrontační tón vůči psychiatrickým léčebnám a jeho představitel Jan Pfeiffer byl podle internetových zpráv v Anglii angažován spisovatelkou J. Rowlingovou, aby změnil systém v celé střední a východní Evropě: „Je potřeba zrušit celé ústavy a léčebny a nabídnout lidem vhodnější služby“. Je třeba zamezit zavírání lidí s postižením či duševním omezením do ústavů a léčeben. „Choroba by neměla být důvodem k tomu, abychom nemocného člověka zahnali za zeď a zbavili soukromí i svobody pohybu v uzavřených halách s desítkami dalších podobně zoufalých lidí“. K protiléčebenské kampani se v Praze přidali vedoucí lékaři dvou denních psychiatrických sanatorií pro psychózy. Na obranu léčeben vystoupil článkem v Medical Tribune Ivan David, ale většina členů výboru Psychiatrické společnosti ČLS JEP jej nepodpořila. V odpovědi výboru otištěné v rovněž v Medical Tribune je věta odvolávající se na stávající koncepci psychiatrie: *Jedním z hlavních principů Koncepce je převést většinu akutní psychiatrické péče z psychiatrických léčeben do nově vzniklých psychiatrických oddělení nemocnic, která by byla pro nemocné dostupnější a vytvořila síť pro léčení akutních psychických poruch. Řada psychiatrických léčeben není a nebude dostatečně vybavena na diagnostiku a léčbu akutních onemocnění, zvláště v kombinaci s onemocněními tělesnými.*

To je devalvující tvrzení, které neodpovídá současnému stavu kvalifikované a diferencované péče v českých psychiatrických léčebnách s laboratorním a diagnostickým zázemím a se systematickými psychoterapeutickými a sociálně rehabilitačními programy, a neodůvodněné preferování psychiatrických oddělení nemocnic, které stěží mohou zajistit

bezpečnost u akutních stavů neklidných pacientů a dostatečně podnětné programy pro hospitalizované pacienty, nehledě na větší finanční náročnost na jejich zřízení nebo udržení.

Když léčebny nenašly přiměřené zastání ve výboru Psychiatrické společnosti, vytvořily si na svou obranu občanské sdružení *Společnost pracovníků psychiatrických ústavů* a situace po určité době svédčila o jisté roztržce v psychiatrické obci. Výbor nakonec jmenoval komisi pro revizi Koncepce psychiatrie, do které byli začleněni i představitelé psychiatrických léčeben, a ta po několika pracovních poradách došla k jistému konsenzuálnímu návrhu. Výše uvedené konfrontační tvrzení bylo z navrhované revize vypuštěno. Psychiatrické ambulance, krizová centra, denní stacionáře, psychiatrické kliniky, psychiatrická oddělení nemocnic a psychiatrické léčebny, které by se měly přejmenovat na *psychiatrické nemocnice* (podobně jako na Slovensku), by měly *pracovat ve vzájemné provázanosti, spolupráci a shodě* a požadovat od státu i pojišťoven pro obecně podfinancovanou psychiatrii větší podporu *společně pro všechny*, nikoliv jedna na úkor druhé. Komunitní péče, propagovaná Centrem, může působit souběžně či následně, přičemž její sociální služby by měl hradit sociální sektor a nikoliv zdravotní pojišťovny.

Bojovný konfrontační protiléčebenský duch, podporovaný u nás ze zahraničí paní Rowlingovou, by měl být v nově zpracovávané vyvážené Koncepci psychiatrické péče nahrazen duchem kooperativním.

*Prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc.
Psychiatrická léčebna Kroměříž*